

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น
ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์*

RESIDENT'S OPINIONS ON BUDDHIST MONKS' ROLES IN LOCAL
DEVELOPMENTS IN TAMBON RONG KHAM MUNICIPALITY'S

AUTHORIZED AREA OF RONG KHAM DISTRICT, KALASIN PROVINCE

พระมหาสุริยา จูฑิเมธี (โฮมจุมจัง)**

ดร.พัชรี ศิลารัตน์***

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) เชิงปริมาณและคุณภาพ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ของประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ และ ระดับการศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ 13 หมู่บ้าน จำนวน 1,431 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 312 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87 และค่า IOC = 1.00 ทุกข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test (Independent Samples) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน และระดับปานกลางสี่ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ของประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ และ ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนา โดยรวมและด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนที่

*ปริญญาโทบริหารรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

***อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

เหลือไม่แตกต่างกัน, ประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ควรมีการเริ่มจัดทำโครงการใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน, ควรมีการเข้าร่วมเป็นตัวแทนภาครัฐในการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน และควรมีการช่วยเหลือสังคมด้วยการบริจาคปัจจัย หรือวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นเมื่อเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ

คำสำคัญ : ความคิดเห็นของประชาชน/ บทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ABSTRACT

The research was derived from mixed method research methodologies between quantitative and qualitative ones with the purposes: 1) to study residents' opinions on Buddhist monks' roles in local developments in Tambon Rong Kham Municipality's authorized area of Kalasin province's Rong Kham district, 2) to compare the former's opinions on the latter's roles in local developments in its authorized area to variables of their genders, ages and educational levels, and 3) to study the former's suggestions for the latter's roles in local development in its authorized area. Samples employed for the research comprised 1,431 residents living in thirteen villages in its authorized area. The size of the sampling group was set through Taro Yamane's table, earning 312 subjects. The tool used for data collection was the rating scale questionnaires, in which each of questions had its reliability amounting to 0.87 and IOC at 1.00. Statistical units utilized for data analyses encompassed percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Sample) and F-test (One-way ANOVA).

Results of the research have found the following findings: 1) Subjects' opinions on Buddhist monks' roles in local developments in its authorized area have been rated at the moderate scales in the overall aspect. When taking each aspect into account in descending order of means, one aspect has been measured at the high scale, our others at the moderate ones, which comprise social, economic, cultural, public health and environmental aspects. 2) Comparative results of subjects' opinions on Buddhist monks' roles as classified by differing variables of the former's genders, ages and educational levels have confirmed that their genders show significant differences in the former's opinions on the latter's roles in local developments of environments in the overall aspect and each one, with the statistical significance level at .05. The remaining aspects have proven the opposite. In respect of the former's ages and educational levels, their opinions as such are of significant differences in the overall aspect and each one,

with the statistical significance level at .05. and 3) Suggestions arising from subjects' opinions on Buddhist monks' roles in local developments in Tamnbon Rong Kham Municipality's authorized area of Kalasin province's Rong Kham district in the descending order of first three frequencies are that: Buddhist monks should: launch a new project for residents to earn a living, take part in preserving environments of communities as a representative of the state sector, and provide assistance to the public by donating money or necessary objects and materials when natural disasters arise.

Keywords: Resident's Opinions/ Buddhist Monks' Roles in Local Developments

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นมีอยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านานแล้ว เพราะความผูกพันระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนในท้องถิ่นที่ต่างได้มีการอาศัยพึ่งพากันมาโดยตลอดตามลักษณะของคำสอนในพระพุทธศาสนา ที่ต้องการให้คนเรามีความเมตตาและเอื้ออาทรต่อกันด้วยมิตรไมตรีที่ดี และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นก็มีทั้งที่ประสบผลสำเร็จด้วยดี และที่ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น และสภาพความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของประชาชนตามสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อมและสังคม ตลอดจนความสามารถของพระสงฆ์เองที่จะพัฒนาให้ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้าได้มากน้อยเพียงใด เพราะฉะนั้นปัญหาในการที่จะพัฒนาท้องถิ่นจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับบทบาทของพระสงฆ์แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงปัจจัยอื่นๆ เช่น การให้ความร่วมมือที่ดีของประชาชน และผู้นำชุมชนในท้องถิ่นระดับต่างๆ ที่จะส่งผลให้การพัฒนานั้นมีความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้น พระสงฆ์จึงมีบทบาทในการเป็นตัวประสานด้วยการใช้ธรรมะทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำพาคนในท้องถิ่นให้ได้รู้จักร่วมมือกันในการพัฒนาสังคมของตนเอง (กรมการศาสนา, 2545, หน้า 275)

ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ยังมีวิถีชีวิตที่ผูกพันและเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอยู่อย่างแนบแน่น และยังมีลักษณะเป็นชุมชนเล็กๆ กระจายกันอยู่โดยทั่วไป และส่วนหนึ่งที่เหลือจะเป็นชุมชนขนาดกลางที่อยู่รายล้อมรอบสถานที่ทำการของเทศบาล ซึ่งแต่เดิมนั้นยังเป็นสุขาภิบาล และเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลร่องคำ เป็นเทศบาลตำบลร่องคำ ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 มี 13 ชุมชน หรือ 13 หมู่บ้าน ดังนั้น บางส่วนของชุมชนจึงยังไม่มีควมเพียบพร้อมด้วยสาธารณูปโภคอย่างทั่วถึง ส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนกำลังพัฒนาหรือยังเป็นชุมชนขนาดเล็กๆ ห่างไกลคมนาคมที่ยังขาดแคลนด้านสาธารณูปโภคต่างๆ ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ภาครัฐยื่นมือเข้าช่วยเหลือยังไม่ทั่วถึง และจะกระจายกันอยู่เป็นกลุ่มๆ ลักษณะเป็นกลุ่มหมู่บ้านเป็นหลักและจะมีวัดตั้งอยู่ในใจกลางของหมู่บ้านที่สำคัญโดยอาจมีหลายชุมชนหรือหลายๆ หมู่บ้านร่วมกันทำนุบำรุงถือเป็นศาสนสมบัติส่วนกลางของทุกๆ คน ดังนั้น สภาพโดยรวมของประชาชนซึ่งประกอบอาชีพ เกษตรกรรม

การเพาะปลูก (ทำนาเป็นหลัก) จึงยังไม่มีควมพร้อมในเรื่องของปัจจัย 4 ที่มีความพร้อมครบถ้วน

สมบูรณ์เช่นสังคมเมืองขนาดใหญ่ที่มีความเจริญแล้ว จึงทำให้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นกับพระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของศาสนาที่คนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นยังให้ความสำคัญและศรัทธาตามแบบประเพณีของคนดั้งเดิมที่ได้มีการถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งได้รับการให้คำสั่งสอนแนะนำเพื่อพัฒนาจิตใจ และปฏิบัติตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เสื่อมถอยด้วยการละชั่วทั้งปวง พร้อมทั้งประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในความดีงามทั้งในทางกาย วาจา และใจ ฉะนั้นประชาชนกับพระสงฆ์ในท้องถิ่นจึงต่างเป็นสังคมที่มีการพึ่งพาอาศัยกันมาโดยตลอด โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางทางด้านการพัฒนาจิตใจ และพัฒนาความเจริญในด้านวัตถุที่จำเป็นแก่ท้องถิ่นที่ยังขาดแคลน อันเนื่องมาจากชุมชนที่ยังไม่มีความมั่นคงในเรื่องเศรษฐกิจที่ดีพอ วัดและพระสงฆ์จึงต้องมีกิจกรรมร่วมกับประชาชนเพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาและแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นร่วมกัน โดยเฉพาะการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอนที่ถูกต้องของพระพุทธศาสนา เพื่อให้คนในสังคมได้สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนได้อย่างเหมาะสม เช่น มีความขยันและหมั่นเพียร มุ่งมั่น อย่ายุกวี้วักบนหลักพื้นฐานของความพอเพียงเพื่อช่วยเหลือในด้านเศรษฐกิจในครัวเรือนของตนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักอดทน อดออม และไม่ตั้งอยู่ในความโลภซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญ ในการที่จะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ของคนในท้องถิ่นให้ลดลงไปได้ในระดับหนึ่ง ฉะนั้น สภาพปัญหาดังกล่าวอันเนื่องมาจากความขาดแคลนในเครื่องอำนวยความสะดวกซึ่งเป็นปัจจัยขั้นมูลฐานของชีวิตของคนในท้องถิ่น จึงเป็นปัญหาสำคัญ ที่ทำให้บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งนอกจากจะเป็นผู้นำในด้านศีลธรรมอันดีงามของคนในท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นผู้นำในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ให้แก่ท้องถิ่นอีกด้วย

เช่น สร้างถนน สะพาน โรงเรียนการกุศล บ่อน้ำ เป็นต้น (โอม พัฒนโชติ, 2553, หน้า 125)

ดังนั้น ในเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์” จึงควรที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ เพื่อปรับบทบาทของพระสงฆ์เองให้มีความสอดคล้องกับแนวทางที่จะทำให้เกิดการพัฒนาของท้องถิ่นในด้านต่างๆ ห้าด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะของผู้นำท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านความเป็นผู้นำในทางความคิด ที่จะสามารถทำให้เกิดการรวมตัวกันของประชาชนในอันที่จะพัฒนาสังคมของตนเองได้อย่างมีพลัง เพราะพระสงฆ์เองเป็นผู้ที่ประชาชนให้ความสำคัญและศรัทธาในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เป็นทุนเดิมอยู่ก่อนแล้ว จึงง่ายและเป็นประโยชน์ในแง่ของการที่จะรวมตัวกันเพื่องานการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกล ผู้นำที่มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจของคนในท้องถิ่นอย่างสูง จึงน่าที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมในด้านการพัฒนาต่างๆ แก่ท้องถิ่นที่ดียิ่งขึ้นได้ในอนาคตต่อไป

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขพัฒนาและปรับบทบาทของพระสงฆ์ให้มีความสอดคล้องกับงานพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ให้ดียิ่งขึ้นได้ เช่น ในด้านสังคม พระสงฆ์ได้ให้ความรู้แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างถูกต้องและมีความเหมาะสม เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ของประชาชนจำแนกตามเพศ อายุ และ ระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัด

กาฬสินธุ์ 13 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,431 คน (ข้อมูลทะเบียนราษฎร ปี 2557)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านสังคม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านวัฒนธรรม 4) ด้านสาธารณสุข และ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เขตพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ขอบเขตด้านเวลา ได้แก่ ผู้วิจัยทำการศึกษาดังตั้งแต่วันที่ เดือน พฤษภาคม 2557 ถึงเดือนธันวาคม 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ได้แก่ ประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ 13 หมู่บ้าน ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนครัวเรือนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,431 คน (สำนักงานเทศบาลตำบลร่องคำ ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร ปี 2557, หน้า 18)

- 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ 13 หมู่บ้าน จำนวน 312 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (สุทนต์ ศรีไสย์, 2551, หน้า 68) ได้กลุ่มตัวอย่าง 312 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อหมู่บ้าน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านกุดลิง หมู่ที่ 1	160	35
2	บ้านกุดลิง หมู่ที่ 2	157	34
3	บ้านร่องคำ หมู่ที่ 3	93	20
4	บ้านกมะค่า หมู่ที่ 4	109	24
5	บ้านสองห้อง หมู่ที่ 5	78	17
6	บ้านกมะค่า หมู่ที่ 6	108	24
7	บ้านกุดลิง หมู่ที่ 7	82	18
8	บ้านกุดลิง หมู่ที่ 8	135	29
9	บ้านร่องคำ หมู่ที่ 9	120	26
10	บ้านกุดลิง หมู่ที่ 10	81	18
11	บ้านสองห้อง หมู่ที่ 11	73	16
12	บ้านกุดลิง หมู่ที่ 12	72	16
13	บ้านศรีเมือง หมู่ที่ 13	163	35
รวม		1,431	312

จากตารางที่ 1 เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 คน ดังกล่าวแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบบตรวจจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบเลือกระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอ

ร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended) สอบถามข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยกำหนดค่าคะแนนของคำตอบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า, 103) ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

1.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1.3.1 ศึกษา ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

1.3.2 ศึกษาหลักการสร้างเครื่องมือ ประเภทมาตราส่วนประมาณค่า และกำหนดประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการทราบเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อจะนำไปใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม

1.3.3 ร่างแบบสอบถามตาม วัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงต่อไป

1.3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตาม เนื้อหาและวัตถุประสงค์ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงทั้งด้านโครงสร้าง เนื้อหาและสำนวนภาษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) (ยุกธ ไกยวรรณ, 2550, หน้า 181) โดยผู้เชี่ยวชาญมี 3 ท่าน ประกอบด้วย

1) พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุธาจาโร (ทองปั่น) ตำแหน่ง รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเนื้อหา และประเมินความสอดคล้อง

2) รศ.อุดม พิริยสิงห์ ตำแหน่ง อาจารย์ ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

วิธีการวิจัยความเที่ยงตรง ด้านโครงสร้าง และประเมิน ความสอดคล้อง

3) ดร.พลสวัสดิ์ นาทองคำ ตำแหน่ง นายก เทศมนตรี เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัด กาฬสินธุ์ เป็นทรงคุณวุฒิตรวจสอบภาษาและความ เที่ยงตรงเนื้อหา และประเมินความสอดคล้อง

1.3.5 ตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อ คำถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) ผลปรากฏว่า ค่า IOC = 1.00 ทุกข้อ

1.3.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลอง ใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคุณภาพของเครื่องมือ

1.3.7 หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการของ สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการ ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้ง ฉบับ เท่ากับ 0.87

1.3.8 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง แก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอ ความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อแจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตขอ ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย จากบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด นำเรียนนายกเทศมนตรีตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยกำหนดให้มีผู้ช่วยผู้วิจัย นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างโดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟังให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไป

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1.5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องทุกฉบับ

1.5.2 ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

1.5.3 กำหนดคะแนนแต่ละระดับการมีส่วนร่วมไว้ 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99)

ระดับความคิดเห็น มากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

ระดับความคิดเห็น มาก กำหนดให้ 4 คะแนน

ระดับความคิดเห็น ปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

ระดับความคิดเห็น น้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

ระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

1.5.4 นำไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

ด้วยสถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยค่าระดับความคิดเห็นดังกล่าวจะมีค่าเท่ากับค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-5.00 ซึ่งในการแปลผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 121)

4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐาน

ค่า t-test (Independent Deviation) และค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way-ANOVA :

F-test) จัดทำโดยการทดสอบค่าสถิติ F-test หรือ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ (Frequency) ประกอบตาราง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548, หน้า 67-89)

5) นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants)

ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ กำหนด/ผู้ใหญ่บ้าน, ครู, คณะกรรมการหมู่บ้าน และสมาชิกสภาเทศบาลตำบล เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เครื่องบันทึกเสียง (Tape) และกล้องถ่ายรูป เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) นำผลการวิเคราะห์จากการวิจัยเชิงปริมาณ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด กับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในแต่ละด้าน กำหนดเป็นประเด็นสำคัญในแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

2) นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ตรวจสอบ ละเอียดปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3) เสนอผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่านตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

4) พิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานและขอความร่วมมือกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 10 คน เพื่อสัมภาษณ์ในวันเวลาทั้งสถานที่ที่กำหนด โดยมีกรณัดหมายล่วงหน้า

2.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัยสองรูปเพื่อจดบันทึกคำให้สัมภาษณ์และถ่ายภาพประกอบหลักฐาน ได้แก่

1) พระธงชัย กมลโล (สมฤดี) นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ช่วยจดบันทึกและบันทึกเสียง

2) สามเณรสุพัฒน์ รักษาวงศ์ ผู้ช่วยถ่ายภาพ

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ตรวจสอบข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง และภาพถ่าย แล้ววิเคราะห์เนื้อหาจัดเป็นหมวดหมู่ ของประเด็นสัมภาษณ์ ที่ตรงกันหรือโน้มเอียงไปในแนวทางเดียวกัน ใช้วิธีบรรยายเชิงพรรณนา

2) เรียบเรียงประเด็นสำคัญจากการวิเคราะห์เป็นข้อมูล แล้วสรุปเพื่อรายงานเป็นผลการวิจัยและใช้ประกอบการอภิปรายผล โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์	\bar{X}	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับที่
1. ด้านสังคม	3.57	0.27	มาก	1
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.45	0.27	ปานกลาง	2
3. ด้านวัฒนธรรม	3.43	0.26	ปานกลาง	3
4. ด้านสาธารณสุข	3.42	0.25	ปานกลาง	4
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.39	0.26	ปานกลาง	5
รวม	3.45	0.14	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน และระดับปานกลางสี่ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 51.28 มีอายุ 43 ปีขึ้นไป จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 36.86 มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 49.36

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน และระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกัน, ประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ควรมีการช่วยเหลือสังคมด้วยการบริจาคปัจจัย หรือวัตถุสิ่งของ เครื่องใช้ที่จำเป็นเมื่อเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ และควรมีการเข้าร่วมเป็นกรรมการขององค์กรในท้องถิ่นควรมีการเริ่มจัดทำโครงการใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพให้แก่

ประชาชน และควรมีการบริจาควัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่จำเป็น สำหรับการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน ควรมีการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ในท้องถิ่น และควรมีการบริจาคปัจจัยในการบูรณะโบราณสถานและโบราณวัตถุในท้องถิ่น ควรมีแนวทางในการจัดตั้งให้วัดเป็นศูนย์กลางในการรักษาโรคของชุมชน และควรมีส่งเสริมการปฏิบัติธรรมให้แก่ประชาชน เพื่อป้องกันและรักษาโรคที่เกิดจากความเครียดหรือโรคทางจิตและประสาท และบริจาคปัจจัยในการอนุรักษ์หรือการจัดสภาพแวดล้อมให้สวยงาม และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม และควรมีการเข้าร่วมเป็นตัวแทนภาครัฐในการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน

อภิปรายผล

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ ทั้งนี้อภิปรายผล ได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ โดยในภาพรวมแล้วประชาชนยังให้การตอบรับและยังเชื่อมั่นในบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนอยู่ เพราะบทบาทของพระสงฆ์ในสังคมไทยที่เคยมีต่อชุมชนมามากเช่นแต่ก่อน แม้ว่าในปัจจุบัน บทบาทของวัด และพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นนั้นได้สูญหายไปมากตามสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม แต่สำหรับในชนบทบางแห่ง พระสงฆ์ยังสามารถดำรงสถานภาพความเป็นผู้นำชุมชนไว้ได้ จะเห็นได้ว่า พระสงฆ์ในชุมชนจะเข้าไปเป็นผู้ร่วมงาน อาจจะเป็นผู้นำในการเสนอความคิดริเริ่ม เป็นศูนย์รวมเรียกความร่วมมือ

จากประชาชนในกิจกรรมพัฒนาเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของพระสงฆ์ตามแนวคิดของประชาชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของนงลักษณ์ จันเกษร (2556, หน้า 79) ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการชี้นำและปลูกจิตสำนึกประชาชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส จังหวัดกาญจนบุรี” ที่ประชาชนต้องการให้พระสงฆ์ในชนบทได้มีบทบาทและเป็นแกนนำในการส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน และนอกจากนี้แล้วการที่ประชาชนต้องการให้พระสงฆ์ในชนบทได้มีบทบาทและเป็นแกนนำในการส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน โดยการพัฒนาท้องถิ่นกล่าวคือ เมื่อพระสงฆ์ดำรงชีพด้วยการอาศัยก่อนข้าวชาวบ้านแล้ว พระสงฆ์ย่อมจะอำนวยความสะดวกให้แก่ชาวบ้านเป็นการตอบแทน ด้วยการประพฤติปฏิบัติธรรมเป็นแบบอย่าง และเสนอแนะให้แนวทางในการดำเนินชีวิตแก่บุคคล ชุมชน ซึ่งเป็นประโยชน์ภายนอก (แก่สังคม) เช่น บ่อน้ำ สะพาน ทำนุบำรุงถนน ศาลา หรือห้องประชุม เป็นต้น สิ่งเหล่านั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าพระสงฆ์เองก็ได้ตื่นตัวในบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนอยู่บ้างแล้ว ถึงแม้จะมีเพียงจำนวนน้อยก็ตาม ดังนั้น จึงมีส่วนทำให้ผลโดยรวมจากความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสามารถ ศิริบุญชัย (2552, หน้า ข) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ในเขตเทศบาล : ศึกษากรณีบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลก้างแอน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์” และผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทัศนคติจากเดิมที่ที่พระสงฆ์เคยมีความเดียดเยี้ยวและมั่นคงต่อหลักการของพระพุทธศาสนานั้นคือ เป็นผู้ที่มีเคารพในธรรมวินัยเป็นอย่างสูง และเห็นประโยชน์สุขของชนหมู่มากตามที่พระพระองค์ได้ปรารภแก่พระสงฆ์ในยุคสมัยเริ่มแรกว่า “พระศาสนานี้ตั้งขึ้นมาเพื่อต้องการที่จะชำระความทุกข์ให้สิ้นไปโดยสิ้นเชิง แม้ผู้ไม่สามารถที่จะกระทำได้ในชาตินี้ตามกำลังความเพียร หรือตามกำลังสติปัญญาของตนแล้วก็ตามหาว่าสิ่งที่ได้กระทำไปแล้วนั้นก็ได้สูญเปล่า แต่จะกลายเป็นกุศลที่ส่งเสริมสติปัญญาของตนให้มีความกล้าแข็งเป็นปัจจัยที่จะเกื้อกูลส่งเสริมทำให้สามารถชำระความทุกข์ให้สิ้นไปได้ในกาลต่อไป” ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์ในยุคก่อน ๆ หน้าที่ จึงมีอุดมคติที่มั่นคงต่อพระพุทธศาสนา มาก แม้การประพฤติตนตามธรรมวินัย การมีชีวิตอยู่ในเพศของความเป็นสมณะจึงความเข้มข้น รวมทั้งการเสียสละช่วยเหลือจุนเจือต่อสังคมรอบข้างก็เป็นไปด้วยความเข้มแข็งจริงจัง และมุ่งมั่นเพื่อต่อบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในทางสังคม หรือผู้ประสบด้วยความทุกข์ในลักษณะต่างๆ กัน โดยเฉพาะประชาชนผู้มีอุปการคุณแก่พระสงฆ์ในการเลี้ยงบำรุงด้วยปัจจัย 4 เพื่อให้ดำรงอยู่ได้ พระสงฆ์จึงต้องดำเนินตามเจตนารมณ์ของพระพุทธเจ้าด้วยการช่วยเหลือให้สรรพสัตว์ได้รอดพ้นจากทุกข์นานัปการ จะเห็นได้ว่า บทบาทการพัฒนาสังคมในท้องถิ่นของพระสงฆ์ในแต่ละท้องถิ่นนั้นมีความจริงจังและเข้มแข็งแตกต่างกันไปตามระดับความสามารถของผู้ปกครองซึ่งเป็นพระสงฆ์ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประวิทย์ ชัยรัตน์ (2557, หน้า 85) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ไทยใน 2 ทศวรรษหน้า (2541-2560)” และพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ นอกจากจะมีอุดมคติตามหลักการของพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงแล้ว ยังคงมีบทบาทในด้าน

การช่วยเหลือจุนเจือต่อสังคมรอบข้างเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในทางสังคมเป็นการต่างตอบแทนกัน นอกจากนี้ประเด็นดังกล่าวในช่วงต้นแล้ว ยังมีอีกเหตุผลหนึ่งที่ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นตอบทบาทในด้านการพัฒนาสังคมของพระสงฆ์ที่มีค่าแปลผลอยู่ในระดับที่มาก ก็คือ บทบาทในการทำหน้าที่ให้ความรู้แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างถูกต้อง และมีความเหมาะสม และสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตให้แก่คนในท้องถิ่นได้ของพระสงฆ์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นพลังแห่งความเป็นผู้นำในเชิงรุก กล่าวคือ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่มีพลังอย่างยิ่งที่พระสงฆ์จะทำงานอย่างทุ่มเท ทำงานมีความสุขกับงาน มีความตื่นตัวเป็นพิเศษ และหาวิธีที่ดีที่สุดเพื่อให้งานมีคุณภาพ เพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่เห็นแก่ลาภ ยศ เงินทองเป็นหลัก แต่ต้องมีความอดทนและเสียสละ และมีผลงานที่ได้ออกมาเกินกว่าที่คาดหวังไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมหมาย อจจาพาโร (บุญมี) (2555, หน้า ค) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลศิลา อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสังคม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปของแต่ละท้องถิ่นนั้นมีความแตกต่างกันไป ทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมในทางธรรมชาติ หรือสภาพแวดล้อมที่มนุษย์ได้ปลูกสร้างขึ้นมาเองตามการพัฒนาและความเจริญของท้องถิ่น สภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีสภาพพื้นที่ทั้งหมดครอบคลุมตำบลร่องคำทั้งหมด 13 ชุมชน แต่

ยังอยู่กันอย่างกระจัดกระจายไม่หนาแน่น ประชาชนบางส่วนที่อยู่ในชุมชนเดียวกันแต่อาจมีบางครัวเรือนหรือหลายครัวเรือนที่อยู่ในเขตการปกครองของตำบลอื่นหรือหมู่บ้านอื่น ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงแบ่งเขตการปกครองใหม่ มีการยุบรวม แยกขยาย จึงทำให้มีชื่อหมู่บ้านเดียวกันแต่ถูกแบ่งออกเป็นหลายหมู่ในเขตทางการปกครอง เป็นต้น เพราะฉะนั้นสภาพสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปของพื้นที่เทศบาลตำบลร่องคำ จึงยังไม่มีสภาพสิ่งปลูกสร้างที่มั่นคงถาวรแล้วยังมากนัก ยกเว้นสถานที่ทำการของหน่วยงานราชการ เช่น ที่ทำการเทศบาล โรงเรียน สถานพยาบาล และสถานที่ประกอบการอื่น ๆ ของเอกชน ที่มีลักษณะเป็นสิ่งปลูกสร้างที่รองรับกับภารกิจของงานได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ส่วนสภาพสิ่งแวดล้อมในทางธรรมชาติในเขตพื้นที่ ไม่มีป่าไม้ หรือทรัพยากรแร่ธาตุอื่นๆ ที่สำคัญในเชิงอุตสาหกรรมหรือเชิงพาณิชย์แต่อย่างใด ฉะนั้นบทบาทการพัฒนาของพระสงฆ์ในท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมจึงถือได้ว่าไม่ได้ประสบปัญหาหรือได้รับความเดือดร้อนจากสภาพสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด บทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์จึงมีต่อเรื่องดังกล่าวค่อนข้างน้อย เพราะพระสงฆ์เป็นผู้ที่ถูกสอนในเรื่องการดูแลและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้เกื้อกูลอยู่ร่วมกันได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต จึงมีผลทำให้บทบาทการพัฒนาในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดกว่าด้านการพัฒนาในส่วนอื่นๆ เพราะประชาชนไม่ได้รับความเดือดร้อนจากสิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่อย่างหนาแน่น หรือมีโรงงานที่สร้างปัญหาทางมลพิษ มีสถานบันเทิง ปัญหาขยะสิ่งปฏิกูลที่มีมากจนไม่สามารถเก็บกำจัดได้ทันประชาชนทั่วไปจึงมีความสุขกับสภาพที่เป็นสังคมชนบทเล็กๆ ของตน และไม่รู้สึกรถึงผลกระทบใดๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดเกียรติศักดิ์ สันทวีวรกุล (2555, หน้า 77) ที่ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัด

กระบี่” และพบว่า พระสงฆ์เป็นผู้ที่มีบทบาทในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกับประชาชน จึงไม่ได้ประสบปัญหาหรือได้รับความเดือดร้อนจากสภาพสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า “ช่วยเหลือสังคมด้วยการบริจาคปัจจัย หรือวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นเมื่อเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องจึงควรส่งเสริมในด้านการช่วยเหลือสังคมด้วยการบริจาคปัจจัย หรือวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นเมื่อเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

1.2 ด้านเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 9 ที่ว่า “ริเริ่มจัดทำโครงการใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ” ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องจึงควรมีการริเริ่มส่งเสริมโครงการใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพ เช่น ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานในชุมชนทุกครัวเรือน

1.3 ด้านวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ช่วยอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ในท้องถิ่น” ดังนั้น จึงควรหาแนวทางอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ในท้องถิ่นของตนเท่าที่มีอยู่ และจัดดูแลรักษาสิ่งที่เป็นของสำคัญในอนาคต รวมทั้งปลูกฝังบุตรหลานในชุมชนให้รู้สำนึกในการมีส่วนร่วมเพื่อดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ ในท้องถิ่นร่วมกัน

1.4 ด้านสาธารณสุข โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “พระสงฆ์ได้จัดวัดเป็นศูนย์กลางในการรักษาโรคโรครองลงมาจากโรงพยาบาลเมื่อมีเหตุจำเป็น” ดังนั้น แนวทางในการปฏิบัติ พระสงฆ์ควรที่จะขอความร่วมมือจากโรงพยาบาล หรือสาธารณสุขในชุมชนให้การอบรมแก่

ประชาชนที่มีความสนใจเพื่อให้การดูแลแก่ประชาชน
ผู้ป่วยในเบื้องต้น

1.5 ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 9 ที่ว่า
“บริจาคต้งจ้ยในการอนุรักษ์หรือการจัดสภาพแวดล้อม
ให้สวยงามและร่วมมือหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา
สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม” ดังนั้น พระสงฆ์ควรมี
แนวทางในการเป็นผู้นำในการบริจาคต้งจ้ยในการ
อนุรักษ์หรือการจัดสภาพแวดล้อมให้สวยงามและ
ร่วมมือหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อม
เสื่อมโทรม โดยการเริ่มต้นที่วัดจัดเป็นสถานที่การ
อนุรักษ์หรือการจัดสภาพแวดล้อมให้สวยงาม เป็นต้น

โดยในภาพรวม คือ ด้านสาธารณสุข และ
ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการ
วิจัยไปใช้ ดังนี้

1) ควรส่งเสริมหรือจัดอบรมให้แก่
ประชาชนในเรื่องการดูแลด้านสาธารณสุขขั้นมูลฐานของ
ประชาชนในท้องถิ่น โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้
ดังกล่าวมาให้คำแนะนำที่จำเป็นเดือนละ 1 ครั้ง

2) ควรดูแลด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน
โดยการลดขยะและมลพิษต่าง ๆ ลงให้ได้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อการบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของ
พระสงฆ์ในด้านการอนุรักษ์วิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมใน
ท้องถิ่น

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการนำหลัก
ธรรมในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนา
เศรษฐกิจในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยเรื่องการคณะสงฆ์และการพระ
ศาสนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ จันเกษม. (2556). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการชี้แนะและปลุกจิต
สำนึกประชาชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส
จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.

ประวีณา ชัยรัตน์. (2557). *บทบาทของพระสงฆ์ไทยใน 2 ทศวรรษหน้า* (2541-2560). วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พระปลัดเกียรติศักดิ์ สันทวีวรกุล. (2555). *บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดกระบี่*.
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระสมหมาย อจจาโร (บุญมี). (2555). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของ
พระสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลศิลา อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหา
บัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พระสามารถ ศิริบุญชัย. (2552). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลก้งแอน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

ยุทธ ไถยวรรณ. (2550). *สถิติที่ใช้ในงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

สำนักงานเทศบาลตำบลร่องคำ. (2557). *รายงานประจำปี 2557*. ภาพสีนู้: เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์.

สุทธนู ศรีไสย์. (2551). *สถิติในงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

โอม พัฒนโชติ. (2553). *บทบาทการพัฒนาสังคมในชุมชนของพระสงฆ์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.